

NEWSLETTER

ПРАВОВИЙ ВІСНИК

4 КВІТНЯ 2016

ЗМІСТ

Валютне законодавство	Актуальні обмеження НБУ на валютному ринку	2
Комерційна діяльність	Захист прав інвесторів в Україні	4
	Вдосконалення процесу приватизації державного майна	4
	Ратифікація угоди про державні закупівлі СОТ	5
	Спрощення в'їзду в Україну громадянам деяких країн	5
Корпоративне право	Створення Німецько-Української промислово-торговельної палати	6
	Наслідки зменшення кворуму у ТОВ	6

ВАЛЮТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Актуальні обмеження НБУ на валютному ринку

5 березня 2016 року набрала чинності Постанова Правління Національного банку України «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» № 140 від 3 березня 2016 року, яка продовжує дію низки обмежень на валютному ринку України. Водночас, Постанова № 140 вносить певні зміни до деяких обмежувальних заходів, спрямованих на стабілізацію ситуації на валютному ринку України. Постанова діятиме до 9 червня 2016 року.

НБУ постановив збільшити обсяг видачі банками готівкових коштів через каси та банкомати в межах до 500 000 гривень протягом одного банківського дня на одного клієнта. Винятком є виплата зарплат, витрати на відрядження, соціальні виплати і виплати гарантованих сум відшкодування вкладникам за рахунок коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Банкам і надалі заборонено продавати іноземну валюту клієнтам (крім фізичних осіб), які мають кошти в іноземній валюті, розміщені на поточних і депозитних рахунках у цьому або в інших банках. Щоправда, зазначена заборона не поширюється на випадки, коли загальна сума коштів на валютних рахунках клієнта менша ніж 25 000 доларів США. При цьому не враховуються кошти на рахунках клієнта, майнові права на які надані в заставу, кошти на рахунках у банках, щодо яких запроваджена процедура тимчасової адміністрації або які знаходяться в процесі ліквідації, кошти на рахунках клієнта, на які накладено арешт, а також кошти, що були розміщені на депозитних рахунках до 3 березня 2015 року включно.

Зберігається вимога щодо обов'язкового продажу на міжбанківському валютному ринку України 75% надходжень в іноземній валюті з-за кордону на користь юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, іноземних представництв (крім офіційних представництв). При цьому не підлягають обов'язковому продажу надходження в іноземній валюті:

- за кредитами, що надаються резиденту-позичальнику шляхом сплати іноземним кредитором коштів за зобов'язаннями цього резидента перед нерезидентом-експортером згідно з зовнішньоекономічним договором без зарахування кредитних коштів на рахунок резидента в уповноваженому банку, за умови, що такий кредит надається за участю іноземного експортно-кредитного агентства;
- що надійшли як гарантійний внесок участі нерезидента в торгах із приватизації державного майна на рахунки організатора таких торгів, а також у вигляді грошового забезпечення пропозиції конкурсних торгів з метою участі нерезидента в конкурсних торгах під час здійснення державних закупівель;
- що надійшли як благодійна допомога на користь її набувачів.

Як і раніше, резидентам заборонено погашати кредити, позики (серед інших, фінансової допомоги) в іноземній валюті за договорами з нерезидентами до

настання строку, передбаченого такими договорами. Зазначене обмеження поширюється як на основну суму кредиту (позики), так і виплату відсотків за такими договорами. НБУ не здійснює реєстрацію змін до договорів кредиту (позики) від нерезидентів, що стосуються скорочення строків виконання зобов'язань резидентів-позичальників за такими договорами або їх дострокового виконання.

Вимоги НБУ щодо проведення реєстрації змін до договорів про залучення резидентом кредиту чи позики в іноземній валюті від нерезидента не поширюються на випадки дострокового погашення кредитів, позик:

- за рахунок коштів, що залучаються резидентом-позичальником за іншим кредитним договором (договором позики) з нерезидентом, якщо новий договір передбачає більш пізній строк виконання зобов'язань позичальника з повернення цих коштів порівняно з умовами попереднього кредитного договору (договору позики) та ці кошти не використовуються позичальником на будь-які інші цілі, крім дострокового виконання власних зобов'язань за попереднім договором та купівлі іноземної валюти за гривні із зазначеною метою;
- на користь міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, або міжнародних фінансових організацій, за договорами з якими Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, який надається іншим міжнародним фінансовим організаціям;
- у сумі коштів, що відповідає частці такого кредиту, позики, що надана за участю іноземного експортно-кредитного агентства.

НБУ продовжив також дію заборони, зокрема, на:

- купівлю іноземної валюти з метою проведення операцій із повернення дивідендів іноземному інвесторові за кордон;
- купівлю іноземної валюти з метою повернення за кордон коштів, отриманих іноземними інвесторами за операціями з продажу корпоративних прав юридичних осіб, що не оформлені акціями, зменшення статутних капіталів юридичних осіб, виходу з господарських товариств іноземних інвесторів;
- купівлю іноземної валюти з метою повернення за кордон коштів, отриманих іноземними інвесторами за операціями з продажу цінних паперів українських емітентів (крім випадків продажу боргових цінних паперів на фондових біржах);
- переказ фізичними особами іноземної валюти за кордон за поточними валютними неторговельними операціями без підтверджувальних документів. Гранична сума видачі складає 15 000 гривень на день. Це обмеження не поширюється на перекази коштів, отриманих як оплата праці нерезидентами в Україні;
- продаж готівкової іноземної валюти одній особі в одній банківській установі на суму понад 6 000 гривень на день.

Видача готівкових коштів у межах України за електронними платіжними засобами здійснюється виключно в гривнях.

Постанова № 140 також забороняє уповноваженим банкам здійснювати за дорученням резидентів купівлю іноземної валюти за операціями імпорту продукції, митне оформлення якої було проведено до 1 січня 2015 року, якщо відбулася заміна боржника та /або кредитора в зобов'язанні. Такі зобов'язання виконуватимуться резидентами за рахунок їх власних коштів в іноземній валюті.

Відповідно до Постанови № 140, забороняється купівля, перерахування іноземної валюти, крім операцій юридичних осіб, що здійснюються на підставі індивідуальних ліцензій НБУ, за умови, що загальна сума цих операцій у межах однієї індивідуальної ліцензії протягом одного календарного місяця не перевищує 50 000 доларів США (еквівалент цієї суми в іншій валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату переказу).

Крім цього, положення Постанови № 140 передбачають, що розрахунки за операціями з експорту й імпорту товарів, визначених у статтях 1 та 2 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», і надалі здійснюються у строк, що не перевищує 90 календарних днів.

Облікова ставка НБУ залишається на рівні 22% річних.

КОМЕРЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Захист прав інвесторів в Україні

1 травня 2016 року набирає чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів». Як зазначалося раніше, прийняття Закону спрямоване на посилення захисту прав інвесторів в Україні.

Серед основних положень Закону є право позивача на отримання від товариства відшкодування своїх витрат у зв'язку з судовим розглядом справи за позовом до посадової особи товариства про відшкодування завданих товариству збитків. Крім цього, запроваджується інститут похідного позову, який передбачає можливість міноритарного акціонера отримати відшкодування збитків, завданих товариству, в судовому порядку.

[Детальніше про новели Закону України щодо захисту інвесторів](#)

Вдосконалення процесу приватизації державного майна

6 березня 2016 року набрав чинності прийнятий Верховною Радою України Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення процесу приватизації» від 16 лютого 2016 року № 1005-VIII.

Закон встановлює, що до приватизації як покупці не допускаються юридичні особи або пов'язані з ними особи, зареєстровані в країнах, визнаних Верховною Радою країнами-агресорами. Також не допускається участь у приватизації представників країн, щодо яких застосовані санкції. Це обмеження поширюється і на фізичних осіб чи пов'язаних з ними осіб, які мають громадянство держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, або стосовно яких застосовано санкції відповідно до законодавства.

З метою запобігання дробленню пакетів акцій та пришвидшення процесу приватизації із Закону України «Про приватизацію державного майна» видалено норми стосовно обов'язкового пропонування для продажу на фондових біржах пакета акцій акціонерних товариств розміром 5-10 відсотків статутного капіталу до проведення конкурсу.

Закон передбачає можливість за рішенням уряду залучити до підготовки до приватизації та продажу стратегічних підприємств радників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, що сприятиме проведенню приватизаційних процедур відповідно до міжнародних стандартів.

Ратифікація угоди про державні закупівлі СОТ

16 березня 2016 року Верховна Рада України ратифікувала приєднання України до Угоди про державні закупівлі в рамках Світової організації торгівлі (СОТ).

Відповідна Угода є однією з найбільш вагомих міжнародних угод у сфері державних закупівель та визначає рамкові вимоги до здійснення державних закупівель з країнами, що є Сторонами Угоди СОТ (країни ЄС, США, Японія, Канада, Гонконг, Китай, Сінгапур, Корея та ін.).

Відповідно до українського законодавства, ринок державних закупівель України є відкритим для всіх країн-учасниць Угоди, проте ринки Сторін Угоди донедавна були закриті для українського бізнесу. Після ратифікації Угоди українським компаніям відкривається доступ до нових міжнародних ринків збуту з річним обсягом закупівель близько 1,7 трильйона доларів США.

Крім цього, ще однією метою ратифікації Угоди є реформування системи державних закупівель, створення ефективного та прозорого торговельного середовища зі зменшенням корупційних практик. При цьому реалізація положень Угоди сприятиме активнішій інтеграції України в ЄС.

Ратифікація та подальша реалізація положень Угоди підвищить рівень конкурентоздатності України на міжнародних ринках, призведе до зростання обсягів українського експорту, забезпечить застосування кращих міжнародних стандартів у сфері державних закупівель.

Спрощення в'їзду в Україну громадянам деяких країн

2 березня 2016 року, відповідно до Постанови № 145 КМУ, були внесені зміни до Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію.

Цим документом КМУ розширив перелік країн, громадяни яких можуть оформити короткострокові візи без пред'явлення в дипломатичні представництва і консульські установи України запрошень встановленого зразка. До таких країн належать Австралія, Республіка Албанія, Королівство Бахрейн, Республіка Гватемала, Держава Катар, Держава Кувейт, Малайзія, Мексиканські Сполучені Штати, Нова Зеландія, Об'єднані Арабські Емірати, Султанат Оман, Королівство Саудівська Аравія, Республіка Сінгапур та Турецька Республіка.

Також для громадян Австралії, Антигуа і Барбуди, Співдружності Багамських островів, Барбадосу, Республіки Маврикій, Нової Зеландії, Об'єднаних Арабських Еміратів, Республіки Палау, Республіки Ель Сальвадор, Республіки Сейшельські Острови, Федерації Сент-Кітс і Невіс, Республіки Тринідад і Тобаго та Турецької Республіки, які їдуть в Україну з метою туризму, візи можуть бути оформлені у пункті пропуску через державний кордон за наявності документів, що підтверджують туристичний характер поїздки.

Вартість консульського збору за візу складає 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на сьогодні ця сума дорівнює 510 гривень).

Створення Німецько-Української промислово-торговельної палати

16 березня 2016 року Верховна Рада ратифікувала Угоду між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччини про заснування Німецько-Української промислово-торговельної палати. Угода була погоджена ще 23 жовтня 2015 року в рамках Українсько-німецького бізнесу-форуму, проведеного в Берліні.

Основними цілями, які ставили перед собою сторони при підписанні Угоди, було створення інституту, який сприяв би розвитку торгових і економічних відносин між німецькими й українськими підприємствами, а також забезпечував захист інтересів бізнесу обох країн.

До того ж, укладення Угоди ще раз свідчить про визнання Німеччини важливим економічним партнером України і створює підґрунтя для подальшого розвитку двосторонньої співпраці між урядами України та Федеративної Республіки Німеччини.

КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

Наслідки зменшення кворуму у ТОВ

Парламент України вніс зміни до Закону України «Про господарські товариства» (Закон) щодо зменшення кворуму загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) із 60% до 50%. Ці зміни покликані зменшити зловживання міноритарних учасників товариств, які володіють блокуючою часткою у статутному капіталі та зловживають своїми правами учасників, не дозволяючи

товариству проводити загальні збори та приймати відповідні ключові рішення. Зміни набрали чинності 13 грудня 2015 року.

Таким чином, учасник товариства, який володіє 50% + 1 голосом, може самостійно скликати і проводити загальні збори, а також вирішувати більшість питань господарської діяльності товариства одноосібно. Відповідно, власник 49% голосів не матиме можливостей впливати своєю неявкою на збори і блокувати прийняття рішень.

Доцільно врахувати наслідки застосування таких змін на практиці, зокрема шляхом порівняння подібних механізмів, які діють в акціонерних товариствах (АТ) та ТОВ.

Кворум в АТ

Щодо АТ аналогічна норма про 50-ти відсотковий кворум загальних зборів почала діяти ще з 27 березня 2015 року. Однак, зміни до Закону України «Про акціонерні товариства» (Закон про АТ) та Закону щодо зменшення кворуму вищого органу товариства мають різні правові наслідки для вже зареєстрованих АТ та ТОВ.

Статути усіх АТ, до приведення їх у відповідність із Законом про АТ, застосовуються в частині, що не суперечить положенням Закону про АТ. Іншими словами, якщо у статуті АТ зазначено, що загальні збори акціонерного товариства мають кворум за умови реєстрації для участі в них акціонерів, які сукупно є власниками більш як 60% голосуючих акцій, то такий статут може застосовуватися до приведення його у відповідність до Закону про АТ, тільки в частині, що не суперечить Закону про АТ, тобто застосовуватись у цьому випадку має норма Закону про АТ, яка встановлює кворум у розмірі 50 % + 1 акція.

Кворум у ТОВ

Дещо інші наслідки ці змін мають для ТОВ. Так, статути усіх ТОВ, до приведення їх у відповідність до Закону, застосовуються в частині, що не суперечить Закону, але водночас учасники мають право передбачати іншу кількість голосів для встановлення кворуму. Тобто норми Закону застосовуються лише якщо інше не передбачено в статуті. Початок обов'язкової дії зменшеного кворуму у 50% + 1 голос Закон пов'язує виключно із моментом внесення відповідних змін до статуту. При цьому, Закон не передбачає жодних наслідків чи санкцій у разі, якщо такі зміни до статуту внесені не будуть.

Необхідно також зауважити, що обов'язок щодо внесення відповідних змін до статутів існує лише відносно тих ТОВ, у статутному капіталі яких є державна частка.

Варіанти розвитку корпоративних відносин

Таким чином, наразі нові зміни моделюють наступні основні варіанти розвитку корпоративних відносин у ТОВ:

1. Все залишається так, як було до прийняття змін;

2. Учасники ТОВ зменшують за власним бажанням процент кворуму чинності загальних зборів;
3. При створенні нових ТОВ з'являється можливість зменшити вплив міноритарних власників, які сукупно володіють 49% чи менше голосів, з метою недопущення блокування проведення загальних зборів та таким чином неприйняття важливих рішень для ТОВ.

Альтернативний підхід

Крім цього, існує також альтернативний підхід, спрямований на захист від недобросовісних дій міноритарія, який блокує загальні збори. Такий підхід застосовується на підставі правової позиції, описаної далі.

Ухвалені зміни до Закону запроваджують нову планку, при досягненні якої загальні збори є правомочними, а тому визначає необхідність приведення статутів ТОВ у відповідність до нових вимог Закону. При цьому, Закон дозволяє учасникам відходити від встановленої межі, однак із відповідним визначенням цього у статуті. Це дозволяє зробити висновок, що Закон покладає на учасників ТОВ обов'язок скликати загальні збори та прийняти рішення щодо оновлення / залишення без змін кворуму, за якого загальні збори визнаються правомочними.

Контактні особи:

Ігор Дикунський, LL.M., партнер
igor.dykunskyy@DLF.ua

Дмитро Сикалюк, юрист
dmitriy.sykaluk@DLF.ua

Цей Правовий вісник містить короткий огляд поточних змін в українському законодавстві та не може розглядатись як юридична консультація. Для отримання детальнішої інформації або рекомендацій щодо конкретних питань, просимо звернутися до вказаних контактних осіб або скористатися формою зворотного зв'язку на нашому сайті.

Цей Правовий вісник є безкоштовним щомісячним електронним виданням. Якщо Ви більше не хочете його отримувати, будь ласка, надішліть короткий лист на info@DLF.ua

DLF attorneys-at-law

Бізнес-центр «Торус» | вул. Глибочицька, 17д | 04050 Київ | www.DLF.ua | info@DLF.ua
Т +380 44 384 24 54 | F +380 44 384 24 55